

KOMENTÁR
k ročnému výkazu
o kultúre národnostných menšín
a kultúre znevýhodnených skupín obyvateľstva
za rok 2007

Ročný výkaz KULT 2 - 01 zo 543 oslovených subjektov zaslalo späť 418 občianskych združení, zväzov, spolkov, únií, nadácií, neziskových organizácií, neinvestičných fondov a vydavateľských subjektov zaoberajúcich sa otázkou národnostných menšín. V roku 2006 vyplnené formuláre zaslalo 429 subjektov a v r. 2005 spolu 413 subjektov. Za posledné 3 roky vysoká návratnosť vyplnených štatistických výkazov je výsledkom intenzívnej celoročnej metodologickej práce sekcie menšinových a regionálnych kultúr s uvedenými subjektmi, zdôrazňovaním ich povinností i následnými sankciami pri pridelení finančných prostriedkov v rámci grantových programov na nasledujúci rok.

Z oslovených 26 subjektov zaslalo vyjadrenie, že v sledovanom období v danej oblasti činnosť nerealizovalo.

Najviac aktivít zrealizovali subjekty kultúry maďarskej národnostnej menšiny – 4 481 aktivít. Najmenej aktivít vykazovali subjekty znevýhodnených skupín obyvateľstva, poľskej, moravskej a ruskej národnostnej menšiny. Počet aktivít ale komplexne nevystihuje množstvo vykonanej práce, ktoré musia organizátori vykonať na dokonalú prípravu a zorganizovanie najmä kultúrnych podujatí veľkého rozsahu. Subjekty s dlhoročnou tradíciou organizujú podujatia pre národnostné menšiny už niekoľko desaťročí a majú svojich početných priaznivcov a stále publikum. Ide najmä o folklórne festivaly, súťaže v prednese národnostnej poézie a prózy, literárne dni, detské a mládežnícke letné tábory, tvorivé dielne s tradičnými remeselnými zručnosťami a ďalšie kultúrne podujatia, ktoré si získali širokú popularitu na úrovni regiónov a majú svoje meno aj v zahraničí. Medzi podujatia celospoločenského významu patria napr. Tradičný večer bulharskej kultúry, Imprese Podzim/Jeseň - výstava diel českých umelcov z výtvarného sympózia, Chorvátske kultúrne dni, Festival chorvátskej kultúry na Slovensku, Sviatok kultúry a vzájomnosti, Dni nemeckej kultúry spišských Nemcov, Poľský svet na Slovensku, Dni poľskej kultúry na Slovensku, Balvafest, Európske Rómske kovácke sympóziu, Podpora a aktivizácia rozvoja rómskej talentovanej mládeže Slovenska Romano hangóro - Rómsky Hlások, Dni rusínskych tradícií, Spevy môjho rodu, súťaž v prednese poézie a prózy "Ruské slovo", Slávnosti kultúry Rusínov-Ukrajincov Slovenska, Makovická struna, Dni židovskej kultúry, Kodályové dni - celoslovenský festival maďarských speváckych zborov, Celoslovenské folklórne turíčne slávnosti, Purpurová ruža - prehliadka folklórnych skupín, sólistov a kapiel, Podunajská jar - celoslovenský festival detských bábkárskejších a divadelných súborov, Jókaiho dni, Celoslovenský festival ochotníckych divadelných súborov Egressy Béniho, Eszterlánc - celoslovenská prehliadka detských folklórnych súborov, Gombasecké kultúrne slávnosti, Celoštátna súťaž v prednese poézie a prózy M. Tompu, Jarný vietor vody vzdúva - festival ľudovej hudby, Palócske dni, Fiľakovské historické hradné hry, Medzinárodný festival kultúry nepočujúcich sv. Františka Saleského v Nitre, Majstrovstvá v spoločenskom tanci na vozíčku - Bratislava, Memoriál Ivanky Dvořáčkovej, výtvarný salón ZPMP, "Cesta svetla" - fotografická súťaž, "Žijú a pracujú medzi nami" - rozvojom tradičných ľudových aktivít k zvyšovaniu zamestnanosti ľudí s mentálnym postihnutím, Deň krivých zrkadiel, pod.

Na financovaní kultúrnych podujatí sa podieľajú tak krajské úrady, ako aj miestne zastupiteľstvá. Krajské úrady v roku 2007 finančne podporili podľa nášho štatistického zistenia len kultúrne podujatia maďarskej, rusínskej, rómskej, chorvátskej, ukrajinskej, českej a židovskej národnostnej menšiny. Miestne zastupiteľstvá prideliť najviac finančných prostriedkov taktiež maďarskej, rómskej a rusínskej menšine, ďalej českej, židovskej, ukrajinskej a nemeckej národnostnej menšine. Aj počet zrealizovaných aktivít bol v prípade spomenutých menšín najvyšší. Finančná pomoc od miestnych zastupiteľstiev pre ostatné národnostné menšiny podľa nášho štatistického zistenia vôbec nebola poskytnutá.

Príspevky zo zahraničia sa aj tento rok podieľali na uskutočňovaní kultúrnych podujatí. Pri maďarskej národnostnej menšine v roku 2006 to bolo 25 097 000 Sk a v roku 2007 sa príspevky znížili na 19 496 000 Sk. Po maďarskej národnostnej menšine najvyššie príspevky zo zahraničia získala rómska menšina, ďalej chorvátska, židovská, česká, nemecká, ukrajinská, poľská, rusínska a moravská menšina. Uvedené príspevky výrazne klesli oproti predchádzajúcemu roku. Môžeme konštatovať, že poskytnuté domáce sponzorské finančné prostriedky pre subjekty národnostných menšín prevýšili o necelé 2 mil. Sk zahraničné grantové a sponzorské príspevky. Príspevky z MK SR a VUC boli v roku 2007 dominantou podpory kultúrnych aktivít národnostných menšín v SR. Príspevky obcí, domáce a zahraničné zdroje boli takmer vyrovnané.

V roku 2007 pôsobilo na území SR 936 kolektívov pestujúcich národnostnú kultúru. Najviac subjektov kultúrnych aktivít pôsobí v oblasti národnostného folklóru. Tieto záujmové kolektívy sa významnou mierou aktívne podieľajú aj na rozvoji živej národnostnej kultúry - folklórne festivaly, prehliadky, tanečné domy, sústredenia a letné detské a mládežnícke tábory a v neposlednom rade aj etnografický výskum. Ďalšími početnými záujmovo-umeleckými kolektívami sú spevácke zbory a divadelné súbory.

Zo 6 331 usporiadaných kultúrnych podujatí v r. 2007 bolo 13,4% s celoslovenskou pôsobnosťou, ďalej 30 % bolo regionálnych podujatí a 56,6 % miestnych podujatí.

Vo vydávaní titulov neperiodickej literatúry a periodickej tlače pre jednotlivé národnostné menšiny podstatnú úlohu tvorili aj v roku 2007 príspevky zo štátneho rozpočtu SR, ktoré predstavovali viac ako 72 % ostatných zdrojov. Príspevky zo zahraničia tvorili necelých 15 % a významnejšie sa prejavili iba v prípade podpory periodickej a neperiodickej tlače maďarskej, ukrajinskej, židovskej, českej, rómskej, poľskej a rusínskej národnostnej menšiny. Výška príspevkov z domácich samospráv a sponzorov tvorila v r. 2007 iba 11,3 % všetkých príspevkov na kultúru národnostných menšín. V roku 2007 bolo vydaných 333 titulov národnostnej tlače v náklade 1 506 735 ks.

Spracovala: Mgr. Judita Trnovcová, Sekcia menšinových a regionálnych kultúr MK SR